75 JAAR VRIJHEID

Almen - Barchem - Eefde - Epse - Exel - Gorssel - Harfsen - Joppe - Kring van Dorth - Laren - Lochem - Zwiep

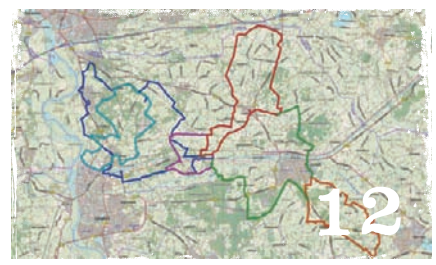
TIJDLIJN

Onze kernen zijn bevrijd tussen 1 en 6 april 1945. U leest in deze krant meer over de bevrijding. Daarnaast staan door de hele krant verhalen uit onze kernen. Verhalen over heldendaden en aangrijpende gebeurtenissen.

FILMREEKS

Er is een prachtige filmreeks gemaakt met verhalen over de oorlog. De beelden laten persoonlijke verhalen zien van mensen uit onze gemeente die de oorlog hebben meegemaakt. Extra speciaal is dat zij zijn geïnterviewd door jongeren.

FIETSROUTES

Vanaf dit voorjaar kunt u op de fiets de oorlog en de vrijheid beleven. Een route-app op uw telefoon leidt u door onze prachtige groene gemeente. Deze app is speciaal gemaakt voor de viering van 75 jaar vrijheid en is gratis down te loaden.

HERDENKEN

In onze gemeente zijn op 4 mei dodenherdenkingen. Zo herdenken wij de gevallenen. Dit doen wij met eerbetoon en respect. De kernen organiseren hun eigen herdenking. In deze krant leest u waar dat kan.

De Vlaggenhandel van Nederland sinds 1990!

Bij ons te koop

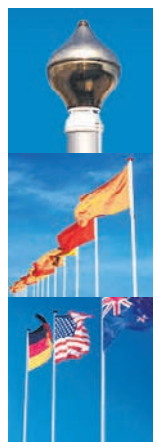
De Achterhoekse Bevrijdingsvlag

100 x 150	€ 29,95
150 x 225	€ 44,95
200 x 300	€ 90,00

Ook voor :

- **Landen vlaggen**
- **Bedrukte vlaggen**
- **Vlaggenmasten**
- **Spandoeken**
- **Verhuur vlaggen en masten**
- **Onderhoud van masten**

MEGADEAL AANBIEDING

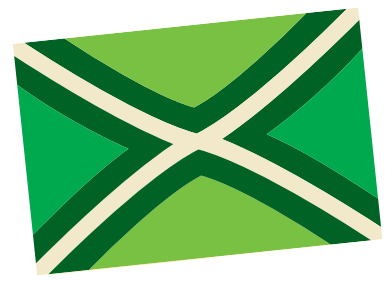
Bestaat uit :
7 meter witte aluminium mast 60 mm
Grondkoker - Koord - Kikker - Knop (plat oranje)
Nederlandse vlag - Oranje wimpel - Welkomst wimpel

Totaal prijs **€ 187,50**
AFHALEN (Transport meerprijs)

Nu ook in ons assortiment

ACHTERHOEKVLAG

100 X 150	€ 13,50
150 X 225	€ 33,50
200 X 300	€ 52,50

bezoek onze websites

WWW.VLAGGENHANDEL.NL
www.achterhoeksebevrijdingsvlag.nl

Tel: 026-3515313
Tel: 06-53398376
info@vlaggenhandel.nl
Bezoekadres: Leemansweg 20 6827 BX Arrnhem

Algemene Vlaggenhandel
NEDERLAND

Foto: Evander Broekman, Leemans Speciaalwerken

VOORWOORD

Voor u ligt een mooie bevrijdingskrant. Hij komt uit op een ‘tussenmoment’. Afgelopen jaar hebben we met de kernen hard gewerkt aan een mooi programma. Om samen te herdenken en 75 jaar vrijheid te vieren. Duidelijk is dat veel activiteiten rondom 75 jaar vrijheid tot en met 6 april niet kunnen doorgaan. Vanwege de belangrijke maatregelen om verspreiding van het coronavirus af te remmen. Onduidelijk is nog waar we vanaf 6 april mee te maken hebben. Volgt u goed de landelijke berichtgeving hierover en de informatie op www.lochem.nl/75jaarvrijheid.

Ik vind het echt enorm jammer dat een aantal activiteiten niet doorgaan! Want er is met veel enthousiasme aan gewerkt. Daarnaast hebben we te maken met mensen van de dag. Zo kunnen onze Britse bevrijders George Campello (95) en Jack Ingleton (100) niet met ons de vrijheid vieren in dit bijzondere jubileumjaar. Zij hebben hun komst helaas moeten afzeggen.

Onze vrijheid is een groot goed. Dat blijkt deze dagen, en ook afgelopen november tijdens de vliegtuigberging van de Hawker Typhoon in Eefde. De piloot van dat vliegtuig, de Britse Flight Sergeant William Hurrell gaf zijn leven voor onze vrijheid. De succesvolle berging, met daarin de stoffelijke resten van de piloot, werd 75 jaar na de crash wereldnieuws. Een mooi en emotioneel moment.

Het deed mij nog meer beseffen dat het belangrijk is dat we elk jaar stil staan bij oorlogen over de hele wereld. Om te herdenken. Maar ook om onze vrijheid te vieren. We hopen dat samen met u te kunnen doen, als de situatie in ons land dit weer toestaat.

Vanwege alle moeite die erin is gestopt, brengen we nu toch deze krant. Al konden we bij het perse gaan van deze krant niet voorzien of alle informatie nog klopt. Lees de mooie verhalen over de Tweede Wereldoorlog uit onze kernen. Ze zijn de moeite waard!

Verder leest u meer over de speciale fietsroute en de prachtige filmreeks. Beide speciaal gemaakt voor onze gemeente en beide vanaf 1 april beschikbaar.

Bijzonder is dat de verhalen en het programma tot stand zijn gekomen in nauw overleg met afgevaardigden van onze kernen. Dat contact blijft de komende tijd, om af te stemmen wat we nog kunnen brengen.
Veel leesplezier en ik hoop dat we elkaar weer snel mogen ontmoeten!

Sebastiaan van ’t Erve
Burgemeester

Gemeente Lochem

INHOUDSOPGAVE

4. **De bevrijding**
   Wanneer en door wie zijn onze kernen bevrijd?
7. **Barchem – Zwiep – Nettelhorst**
   Staan uitgebreid stil bij de oorlog
8. **Bijzondere filmreeks**
   Ouderen versus jongeren
11. **Gorssel**
    Groot bevrijdingsfeest in het dorp
12. **Fietsroutes**
    Beleef onderweg de oorlog en bevrijding
15. **Laren**
    Samen vieren en blijven herinneren
16. **Herdenken**
    De herdenkingen in onze kernen op een rij
17. **Eefde**
    Verhalen uit de oorlog hoor je in de kazerne
18. **Almen**
    Het verhaal van de familie Philips-Goldwerth
19. **Epse – Joppe**
    Gebulder met tanks en granaten
21. **Harfsen – Kring van Dorth**
    Het onderduikershol en verraad
22. **Diverse activiteiten**
    Lochems Mannenkoor, Muziekgolf en vredesvuur belicht
23. **Lochem**
    Bevrijdingslunch en activiteiten

Colofon
Deze bevrijdingskrant is een uitgave van de gemeente Lochem
Coördinatie: team communicatie, gemeente Lochem
Redactie: team communicatie, gemeente Lochem en vrijwilligers uit onze kernen
Vormgeving: Mo Middag
Advertentieverkoop: Achterhoek Nieuws

Invloed coronavirus op activiteiten

Bij het drukken van deze krant (17 maart) is nog niet bekend wat precies de invloed is van het coronavirus op de geplande activiteiten. Het kan dus zijn dat bepaalde informatie in deze krant niet meer klopt. Kijk voor de actuele stand van zaken op www.lochem.nl/75jaarvrijheid.

Vrijheid kregen we niet cadeau

Onze gemeente is bevrijd door de Britten en Canadezen. Grofweg kan gezegd worden dat de Britten 'onder' het Twentekanaal verantwoordelijk waren voor onze bevrijding. En de Canadezen 'boven' het kanaal. Eén ding is zeker, we kregen onze vrijheid niet zomaar cadeau. Geallieerden sneuvelden, huizen werden in brand geschoten en bruggen onbruikbaar gemaakt.

10 mei 1940: de dag van grote schrik en ontsteltenis

Terug naar het begin van de oorlog. 10 mei 1940. Het is 04.00 uur. Lochem schrikt wakker. Er zijn explosies te horen. Bruggen worden opgeblazen en omvallende bomen zorgen voor dreunen in de omgeving. Het geronk van Duitse Junkers en Heinkel bommenwerpers brengt grote schrik teweeg bij de Lochemse bevolking. De Nederlandse neutraliteit is geschonden en Duitse troepen overschrijden de grens van de Achterhoek. Ook in Barchem, Zwiep, Exel, Laren, Epse, Harfsen, Eefde, Gorssel, Joppe, Kring van Dorth en Almen dringt de komst van de oorlog door.
Om 6.00 uur komt de zon op. De bevolking ziet tot grote schrik en ontsteltenis dat vreemde soldaten zijn binnengetrokken. Het begin van 5 jaar oorlog en wrede bezetting.

HET IS 4.00 UUR. LOCHEM SCHRIKT WAKKER. **ER ZIJN EXPLOSIES TE HOREN...**

Joodse gemeenschap bijna geheel verdwenen

De plaquettes bij de Synagoge in Lochem met daarop de namen van omgekomen Joden.

In de oorlog verdween bijna de hele Joodse gemeenschap in Lochem. Van de 118 weggevoerde Joden keerden er maar 18 terug. Een vreselijke periode van angst en gruwelijkheden voor de gemeenschap.

Hoewel elke dag onzekerheid met zich mee bracht, staat de dag van 8 oktober 1941 in ieders geheugen gegrift. Joodse families in Lochem werden door de Sicherheitspolizei opgepakt en afgevoerd. Meerdere Joden werden even daarvoor gewaarschuwd. Ze vluchten hun huis uit. Op zoek naar een tijdelijke of langdurige schuilplaats. Op 28 januari 1942 volgde opnieuw een verordening. Joden die zich schuldig hadden gemaakt aan sabotage moesten zich melden. Tegelijkertijd werden er in de hele provincie Gelderland razzia's gehouden.

Jodenster

In 1942 werd het dragen van een Jodenster verplicht voor mensen vanaf 6 jaar. Deze moesten ze zelf kopen voor 4 cent. In september 1942 volgden de transporten van de Joden. Tegen het einde van 1942 waren er al 20 Joodse inwoners van Lochem in Auschwitz omgebracht. Voor anderen volgden begin 1943 hetzelfde lot. Zo werden de meeste Joden uit Lochem in kampen als Auschwitz, Sobibor, Dorohusk, Vught, Mauthausen, Flossenberg, Birkenau en Bergen Belsen omgebracht.

Deze twee pagina's zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Berry Swarthoff, initiatiefnemer van het Oorlogsmuseum Lochem en eigenaar van Restaurant Mondani in Lochem en voormalig leraar Ernst Marsman. Hij woonde in het huis met de rieten kap op de Enk in Lochem. Berry en Ernst hebben samen veel onderzoek gedaan naar onze bevrijders.

De bevrijding van Barchem, Lochem en Zwiep

Het verhaal van de bevrijding van Barchem, Lochem en Zwiep is heel gedetailleerd opgeschreven. Hieronder leest u een korte weergave van dit moment.

In de nacht van 23 op 24 maart 1945 kwam het Britse leger de Rijn over bij Rees. Diverse eenheden van het Britse leger veroverden Varsseveld op 30 maart. Hierna kregen ze orders om verder op te trekken. De opdracht was om via Halle, Ruurlo, Barchem en Lochem een van de bruggen over het Twentekanaal te nemen. Was dit geslaagd dan konden de geallieerden sneller naar het noorden trekken richting Deventer/Zwolle en Hengelo/Enschede. Hierdoor konden ze de Duitse verbindingen met het westen van Nederland verbreken.

Slecht weer en geen licht

De opmars werd bemoeilijkt door diverse elementen. Zo was het slecht weer en mocht je geen gebruik maken van verlichting. Op 1 april rond 9.30 uur kwamen de Britten toch aan in Barchem. De gevechten rond Barchem waren hevig. Er waren beschietingen en boerderijen gingen in vlammen op. Maar de Duitsers trokken zich terug. Barchem werd overspoeld met jeeps, tanks en kanonnen van Britse soldaten.

File van oprukkende Britten

In het Barchemse kerkje werd na druk overleg besloten dat de tanks naar Lochem moesten trekken. De manschappen zouden een omtrekkende beweging maken rond de Lochemse Berg. Zo dachten ze de Duitsers in de tang te nemen. Maar de Duitsers wisten wel beter, want ze hadden een uitkijkpost in de Belvedere. De Duitsers wisten echter niet dat er inmiddels een file stond vanaf de Rijn tot in Barchem met oprukkende Britten. Onderweg bij de Dolle Hoed was de tegenstand minder dan gedacht. Tanks konden zo polshoogte nemen op de Langense Enk. Zo hadden ze een goede kijk op de gevechten die zichtbaar waren vanuit Zwiep richting Lochem. Vanaf het tramviaduct stonden verschillende compagnies klaar bij 'Huize de Enk' om Lochem in te nemen.

De hel barstte los

Het was inmiddels 1 april. Op de Zwiepseweg trok het regiment Somerset op. Gelijktijdig barstte de hel los. Vanuit de Enk werden de Britten stevig onder vuur genomen. Ook boerderijen belanden in een spervuur van munitie. Het werd chaos. Van beiden kanten vielen er doden. De zeer jeugdige Britse soldaten boden uiteindelijk goed verzet tegen de Duitsers en stukje bij beetje veroverden ze de Zwiepseweg en Berkeloord. Van diverse kanten rukten de Britten in diverse eenheden op richting het centrum van Lochem. Steeds meer Duitsers gaven zich over. Zij leken nog maar één opdracht te hebben: het vertragen van de opmars van de Britten. Zodoende bliezen ze de brug bij Exel op. Maar in de ochtend van 2 april werd Lochem bevrijd.

Doden werden begraven

De Britten waren uitgeput. Vele soldaten waren al 72 uur in touw en hadden 48 uur niet gegeten. De personen die gesneuveld waren werden afgedekt met regencapes. De volgende morgen werden ze in tijdelijke graven gelegd nabij het eikenbosje bij de grote kastanje op de Enk. De 11 omgekomen mannen zijn later opnieuw begraven op de begraafplaats in Barchem. De Britten werden afgelost door de Canadezen. De andere kant van het Twentekanaal werd pas op 6 april 1945 bevrijd door het Royal Hamilton Light Infantry Regiment

Het oorlogsmonument Somerset in Lochem.

Opdat wij nooit vergeten

Het oorlogsmonument op de Lochemse Enk herinnert ons aan de bevrijding. Opdat wij nooit vergeten. Het monument is geadopteerd door het Staring College. Zo mag de huidige jongere generatie elk jaar zeggen: "Thank you Boys".

WE WILL REMEMBER THEM!

Bevrijders van de kernen

Barchem en Zwiep bevrijd op 1 april door eenheden van de 129e Brigade van de 43e Wessex Divisie, 4th Batt, The Somerset Regiment, 4th & 5th Batt. The Wiltshire Regiment en tankeenheden van de 4/7th Royal Dragoon Guards en The Nottingham Sherwood Rangers. Dit waren allemaal Britten.
Lochem op 2 april door dezelfde eenheden als Barchem en Zwiep.
Almen op 2 april door het Regina Rifle Regiment en de Royal Winnipeg Rifles uit Canada.
Harfsen op 5 April bevrijd door het Essex & Scottish Regiment uit Canada.
Eefde op 5 april door de Regina Rifles uit Canada.
Joppe op 6 april bevrijd door de Royal Winnipeg Rifles uit Canada.
Epse op 6 April door Canadian Scottish uit Canada.
Exel op 6 april door het Royal Hamilton Light Infantry Regiment uit Canada.
Laren op 6 April door de Black Watch RHR, Masonneuves, tanks van 'Fort Garry Horse" uit Canada.
Gorssel op 6 April door het Canadian Scotish Regiment uit Canada.

De oversteek over de IJssel (Operation "Cannonshot") op 11 april werd gedaan door het Princes Patricia Light Infantry Regiment, The Seafort Highlanders of Canada en het Edmonton Regiment.

Lochems oorlogsmuseum

Er zijn veel documenten en foto's bewaard gebleven uit de oorlog. In het Lochems Oorlogsmuseum aan de Walderstraat 15 in Lochem zijn er vele voorwerpen te zien. Zoals kleding, helmen, oorlogsmateriaal, foto's en documenten. Een bezoekje is meer dan de moeite waard!

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

SINDS SLAGERIJ 1980
SIEVERINK

WIJ HEBBEN DE LEKKERSTE AMBACHTELIJKE SPECIALITEITEN EN HET MOOISTE VLEES!

Markt 9
7241 AA Lochem

0573 - 251865
www.slagerijsieverink.nl

Schildersbedrijf van der Wal

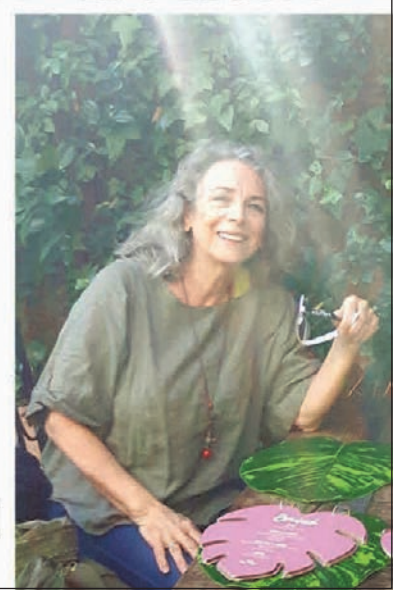
Schilderwerk // Advies
Wand- en plafondafwerking
Spuiten // Glas

Holterweg 44
7245 SC Laren gld
T. 0573 - 401370
info@schildersbedrijfvanderwal.nl
www.schildersbedrijfvanderwal.nl

Josée van der Staak

zingen en spreken
bij uitvaarten

06 51263584
www.joseevanderstaak.nl

de Bibliotheek wat vind jij?!

Een joodse tiener in oorlogstijd, lezing door Frits Gies

14 april 2020, van 14:30 tot 16:00 | De Borkel - Hoofdstraat 61A - Gorssel
Kosten: € 6,00 voorverkoop / € 8,50 aan de zaal
In samenwerking met Sutfene

De experimenten, lezing door Marion Pauw

15 april 2020, van 19:30 tot 21:30 | de Bibliotheek Lochem
Kosten: €12,50 / €10,00 in voorverkoop en voor leden bibliotheek

Wij zijn Achterhoek Nieuws. Uitgever van twaalf lokale nieuwsmerken, waaronder
Berkelbode
(0544) 80 10 10 • info@achterhoeknieuws.nl • www.achterhoeknieuws.nl
Achterhoek NIEUWS

Lekker eten met gemak!

Brigitte

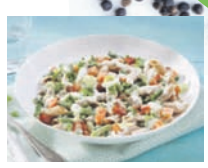
Eten met gemak Stedendriehoek is voor iedereen die vers, gevarieerd en lekker wil eten, maar te weinig tijd heeft of niet in staat is om zelf een verse maaltijd op tafel te zetten. Bestel nu 3 gerechten voor maar €14,95 gratis thuisbezorgd.

BESTEL EEN PROEFBOX VAN 3 MAALTIJDEN: €14,95

Kies 3 gerechten uit onderstaand aanbod:

Runderlapje
in jus, met aardappelen en snijbonen.

Ajam pangang
met nasi goreng.

Penne carbonara
met volkoren penne, kip, spekjes en prei.

Babi ketjap
met mihoen goreng, prei en kip.

Erwtenmaaltijdsoep
met worst, selderij, prei en wortelen.

Gehaktbal
met bloemkool en aardappelen.

Kipsaté
met bami goreng met prei, kip en roerei.

Rookworst
met stamppot zuurkool.

Spaghetti
Spaghetti bolognese met rundergehakt en groenten.

Kip pilav
met perzik en kruidenrijst met doperwten.

Kalkoenlapje
in jus met broccoli à la crème en aardappelpuree.

Rundergehaktbal
met romige spinazie en aardappelen.

Bestellen? Bel Brigitte Postma: 0575-820 984 of via www.etenmetgemak.nl

1 april 1945

BARCHEM ZWIEP NETTELHORST

Op 1 april 1945 werden de drie kernen Barchem, Zwiep en Nettelhorst bevrijd van de Duitse onderdrukking. Diverse verhalen uit de oorlogsperiode komen naar voren nu we samen 75 jaar vrijheid vieren.

Deze foto is vlak na de oorlog genomen. Dit zijn 'de voornaamste illegale werkers in Barchem'. Bovenste rij van links naar rechts: L v.d. Steen of Koetsier, R. Groeneboer (predikant), Dick Mantel (onderduiker), Hans Jyordens (onderduiker), Wim Heinen (onderduiker), Gerrit Meyer (onderduiker) en H. Dijkman. Onderste rij van links naar rechts: B. Kleiboer, W. Nijhuis, Reint Holtslag, A. Hylkema, Willem Prinsen, Hendrik Welbergen en B. Otte.

Verhaal uit Zwiep

"Paasmaandag trokken de tanks over de weg en door weilanden en prikkeldraad langs ons huis. Ze staken de handen naar ons op in vorm van een V. Het betekende vrijheid. We wisten gewoon niet wat ons overkwam. We ontvingen onze bevrijders met gejuich, al konden we ze niet verstaan. Maar het teken van vrijheid was voor ons genoeg. Toen de tanks wegreden, zagen we dat ze achter ons huis bleven staan. Eenmaal op de deel aangekomen wisten we niet wat we zagen! Was dit gebeurd terwijl wij nog voor het huis aan de weg onze bevrijders welkom heetten? Er was nog een klein pad vrij waar wij door konden lopen. Overal lagen soldaten. Aan de ene kant de gewonde soldaten die door een arts werden verbonden. Aan de andere kant dertien soldaten die hun leven hadden gegeven voor onze vrijheid..."

Een citaat uit het door Willemien Houwers-Kottelenberg toegezonden verhaal. Het complete verhaal is te lezen/horen op de expositie tijdens het Bevrijdingscafé en/of de 4-mei ceremonie. Hier zijn ook andere verhalen te horen en te lezen en worden films vertoond.

"WE WISTEN GEWOON NIET WAT ONS OVERKWAM, WE ONTVINGEN ONZE BEVRIJDERS MET GEJUICH, AL KONDEN WE ZE NIET VERSTAAN."

Herdenken in Nettelhorst

Oorlogsherinneringen uit Nettelhorst

Nettelhorst heeft, net als vele andere kernen in de gemeente, een bijdrage geleverd aan de filmreeks van de gemeente Lochem (zie ook pagina 8 en 9 in deze krant).

Het interview met Frederik Smit, ondervraagd over zijn oorlogsherinneringen door tiener Imme Oudenampsen is voor eeuwig vastgelegd op film en is te bekijken in de Barchkerk.

Onthulling herdenkingsbord

Op het oorlogsmonument bij de Barchkerk staat de naam van Frits Johan Nijhof, geboren 18-02-1919 te Nettelhorst (op boerderij "Hogestege"). Frits was vanaf 1939 dienstplichtig militair en na de bevrijding ingedeeld bij het opruimen van landmijnen. Frits sneuvelde tijdens het opruimen van de mijnen bij de Exelse brug over het Twentekanaal. Zijn foto en meer informatie komt op een herdenkingsbord bij het oorlogsmonument dat op 25 april 2020 zal worden onthuld.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

De begraafplaats in Barchem. (foto: Mark Koeleman)

Barchem

Laatste rustplaats in Barchem

Op de begraafplaats in Barchem hebben 28 oorlogsslachtoffers hun laatste rustplaats. Jaarlijks op 4 mei worden de graven bezocht. Kinderen van de Barchschole leggen bloemen op de graven van de zeer jeugdige Engelse, Canadese en Nederlandse soldaten die zijn gesneuveld.
De ceremonie start dit jaar om 19.00 uur met een rondgang langs de graven. Vervolgens is er twee minuten stilte bij het oorlogsmonument bij de Barchkerk in Barchem, waarna er een speciale ceremonie in de kerk plaatsvindt.

Vrijheidsboom aan Van Damstraat

75 jaar na dato zal er aan de Van Damstraat in Barchem een vrijheidsboom worden geplant. De Van Damstraat is vernoemd naar mr. A.C. Van Dam. Hij woonde in Barchem en was de bezielende leider van de Landelijke Organisatie voor hulp aan Onderduikers en werd op 5 april 1945 in Epse gevangen genomen en daar gefusilleerd.

BARCHEM
ZWIEP
NETTELHORST
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Barchem en Zwiep werden bevrijd op **1 april 1945** door de Britten.

Herdenking
Deze kernen herdenken op **4 mei** bij de begraafplaats en in de Barchkerke.

Viering
Deze kernen vieren de vrijheid op **5 mei** op het Dorpsplein/Dorpshuis.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

Filmmakers Bart Verdult en Henk-Jan Winkeldermaat maakten een speciale filmreeks met oorlogsverhalen uit onze gemeente.

Bijzondere filmreeks met verhalen over de oorlog brengt jong en oud samen

Filmmakers Bart Verdult en Henk-Jan Winkeldermaat van DP Movie uit Lochem hebben een prachtige filmreeks gemaakt met verhalen over de oorlog. De beelden laten persoonlijke verhalen zien van mensen uit onze gemeente die de oorlog hebben meegemaakt. Extra speciaal is dat zij zijn geïnterviewd door jongeren. Dit levert bijzondere vragen, antwoorden en beelden op.

"Het was toen natuurlijk een hele andere tijd. Er waren weinig communicatiemiddelen. Vooral op het platteland kregen ze weinig mee van wat er gebeurde in de rest van het land of de wereld. Er was geen televisie, geen telefoon of social media. Het staat ver weg van de wereld waarin de jongeren nu opgroeien. Want tegenwoordig wordt alles vastgelegd", vertelt Henk-Jan Winkeldermaat. En juist dat contrast bracht de filmmakers op het idee om jongeren in te zetten voor deze films. De jongeren zijn ongeveer even oud als de geïnterviewden waren in de oorlog. "De koppeling tussen jong en oud in deze filmreeks maakt het zo bijzonder. Hier kan geen geschiedenisles tegenop", aldus Bart Verdult,

Naoberschap

Niet alleen de jongeren hebben wat geleerd door hun medewerking aan de films. Ook op Bart en Henk-Jan maakte het de nodige indruk. Zo moest het tweetal na de opnames vaak een uur bijkomen om alles te verwerken. "Iedereen in de oorlog zorgde voor elkaar. Echt naoberschap", glimlacht Bart. "Niet alleen in de buurt, maar ook daarbuiten. Zo zijn veel westerlingen in onze gemeente ondergedoken of kregen in tijden van voedselschaarste hier onderdak. Lochem was toen eigenlijk ook best welvarend als je het vergelijkt met een stad als Amsterdam in de oorlog."

Milder

"Misschien heeft dit te maken met het feit dat we hier dicht tegen de grens aan zaten," aldus Henk-Jan. "We waren hier toch iets milder als ik het zo hoorde. Eén van de geïnterviewden vertelde bijvoorbeeld dat ze zelfs een Duitser eten en een douche hadden gegeven. Daarna zei hij: 'Zo, en nu naar huis toe!' Dat is toch bijzonder." Maar ook zeer trieste en heftige gebeurtenissen komen aan bod in de films. Zoals een verhaal over het einde van de oorlog waarin de Canadezen een heftige strijd leveren tegen de Duitsers. Een ander vertelt over de angst voor de V1 bommen. En iemand beschrijft hoe hij in de schootslijn staat van een Duitser die op eenden aan het schieten is. Hij ontsnapt aan de dood.

Stuk voor stuk cadeautjes

"Eigenlijk wordt er normaal gesproken door de oudere generatie nauwelijks gesproken over de oorlog. Dat is gebeurd. Daar hoeven we niet al te veel meer aan te denken," geeft Bart aan. Hij vindt het dan ook goed dat de verhalen, nu het nog kan, vastgelegd worden. "Het zijn stuk voor stuk cadeautjes. Daar zijn we iedereen heel dankbaar voor." Henk-Jan is het met hem eens. "Deze verhalen gaan heel diep. De bangheid, de angst komt naar voren. Al pratende met de jongeren vertellen ze heel veel. Dat maakt deze filmreeks zo ontzettend ontroerend en heftig."

''AL PRATENDE MET DE JONGEREN VERTELLEN ZE HEEL VEEL. **DAT MAAKT DEZE FILMREEKS ZO ONTZETTEND ONTROEREND EN HEFTIG.''**

''DE KOPPELING TUSSEN JONG EN OUD IN DEZE FILMREEKS MAAKT HET ZO BIJZONDER. **HIER KAN GEEN GESCHIEDENISLES TEGENOP.''**

Waar kun je de films en vlogs zien?

De films zijn vanaf 1 april 2020 te zien op www.lochem.nl. Per kern is er een aparte film te zien. De vlogs die zijn gemaakt door de jongeren volgen in april en mei op social media. Volg ons! Dat kan via Facebook en Instagram gemeente Lochem.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

Imme Oudenampsen (19)

“Bijzonder om dit van mijn buurman te horen”

Imme Oudenampsen uit Nettelhorst interviewde voor de filmreeks Frederik Smit uit Nettelhorst. Die aan het begin van de oorlog nog maar 12 jaar oud was. “Het was ontzettend interessant om te doen. Ik zag meneer Smit weleens in ons buitengebied, maar ik wist niets van zijn verhaal. Na het interview heb ik ook een andere blik gekregen over de oorlog. Ik kende het alleen van school, maar dit verhaal was echt interessant. Hij vertelde dat hij in de oorlog altijd op zijn hoede was. En dat je je zelfs op school afvroeg of je vrienden wel echt je vrienden waren. Dat is toch bizar? Hij vertelde ook dat de kogels van een Duitser vlak langs hem heen kwamen. Een buurman van hem zag dat een Duitser op eenden schoot. Hij waarschuwde de jachtopziende. Toen kreeg de Duitser op zijn kop. Dat vond ik wel een mooi verhaal. Hij heeft geluk gehad dat hij het heeft overleefd. Ik hoop dat de jongeren die mijn vlog zien en zo de film gaan bekijken meer respect krijgen voor ouderen.”

Check ook de vlog van Imme!
Hou social media in de gaten!

”DAT JE JE ZELFS OP SCHOOL AFVROEG OF JE VRIENDEN WEL ECHT JE VRIENDEN WAREN. DAT IS TOCH BIZAR? ’’

Overzicht films per kern

Hier een overzicht van de geïnterviewden/interviewers per kern.

Kring van Dort
Jo Jansen [*door:* Zarah Jansen]
Laren
Willemien Bielderman [*door:* Joy Bielderman]
Gorssel
Johan Wolters [*door:* Boris Boelens]
Joppe*
Wim Stegink
Harfsen*
Willem Lensink [*door:* Wendy Rouwenhorst]
Zwiep
Alie Hietbrink [*door:* Marieke Stegink]
Dochteren
Marie Lievestro [*door:* Vasco Verdult]
Nettelhorst
Frederik Smit [*door:* Imme Oudenampsen]
Barchem
Ap Warnshuis [*door:* Ruth Warnshuis]
Almen
Dineke Kruising [*door:* Maila Grote]
Epse
Alie Wesseling [*door:* Carmen Arends]
Eefde
Jan Heijenk [*door:* Sebastiaan de Vries]
Exel *
Gert-Jan en Jenny Heijink
Lochem
Mevrouw Noordkamp [*door:* Mirte Konniger]

* Deze films konden nog niet worden opgenomen, als gevolg van de coronamaatregelen.

Boris Boelens (12)

“Dit oorlogsverhaal was echt next level”

Boris Boelens uit Lochem interviewde voor de filmreeks Johan Wolters uit Gorssel. “Ik kende wel verhalen uit de geschiedenisles, maar dit was echt next level. Weinig mensen hebben meegemaakt wat deze meneer heeft meegemaakt toen hij zelf nog geen tien jaar oud was. Zo vertelde hij dat hij de koeien in de stal aan het zetten was en door Duitsers aan de andere kant van de IJssel werd beschoten. Ook zijn verhaal over een bom maakte indruk. Deze viel vlakbij hun huis en zorgde voor vuur. Hij zat samen met zijn familie in de schuilkelder. Gelukkig zaten ze daar veilig. Door deze verhalen ben ik anders gaan kijken naar de oorlog. Ook heb ik gemerkt dat het belangrijk is om stil te staan bij de oorlog. Maar dat het ook goed is om juist vooruit te kijken. Wat kan ik doen met mijn vrijheid? Zo weet ik nu dat ik blij moet zijn dat we in Nederland wonen. We hebben het hier nu heel goed.”

Check ook de vlog van Boris!
Hou social media in de gaten!

”DOOR DEZE VERHALEN BEN IK ANDERS GAAN KIJKEN NAAR DE OORLOG. OOK HEB IK GEMERKT DAT HET BELANGRIJK IS OM STIL TE STAAN BIJ DE OORLOG.’’

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

SPAAR NU BIJ PLUS Cornelis VOOR DE LOCHEM CHEQUE

HET MEEST WINSTGEVENDE SPAARPROGRAMMA NU NOG AANTREKKELIJKER!

SPAAR-WINST 100%

LOCHEM CHEQUE

Waarde minimaal **8,-**

Uw spaarwinst minimaal 100%

DE LOCHEM CHEQUE IS IN TE LEVEREN BIJ DEZE LOCHEMSE ONDERNEMERS

DE WITTE WIEVEN
Restaurant & Spelerij

autobedrijf ★ autowascentrum ★ autoverkoop
NOBEL AUTO'S LOCHEM
CARWASH

multicopy the communication company
lochem

ABN AMRO Beste Winkelketen van Nederland 2017-2018 Elektronica
ABN AMRO Beste Winkelketen van Nederland 2018-2019 Elektronica
expert Boeijink

COUNTRY LOCHEM

FIGARO HAARSALON

PLUS CORNELIS LOCHEM ALBERT HAHNWEG 97

6 april 1945
GORSSEL

Op 6 april is het 75 jaar geleden dat Gorssel bevrijd werd door het eerste Canadese leger. Een enkele foto getuigt nog van de vreugde onder de bevolking na vijf jaar beklemmende bezetting. In het besef dat vrijheid niet iets vrijblijvends is, vieren wij dat op 5 mei met een groot Bevrijdingsfeest in ons dorp

”IN HET BESEF DAT VRIJHEID NIET IETS VRIJBLIJVENDS IS, VIEREN WE DAT MET EEN GROOT BEVRIJDINGSFEEST IN ONS DORP!’’

11.00 – 12.00
Start Bevrijdingsfietstocht bij het Tramhuisje
Deze fietstocht voor het hele gezin voert langs de verschillende oorlogsherinneringen die onze omgeving rijk is. Bij de start ontvangt u een boekje en een speciale fietsapp met de route en (achtergrond) informatie. De start is tussen 11.00 uur en 12.30 uur bij het Tramhuisje, waar De Elf Marken een tentoonstelling hebben ingericht. De pitstop wordt zoals altijd weer verzorgd door de Traiteur Gorssel en Jumbo Brinkman. Eindpunt is op de Roskamwei, waar de hele middag en avond feest wordt gevierd. De kosten voor de fietstocht bedragen €2,50 per persoon. Kinderen onder de 12 jaar fietsen gratis mee. De tocht is ongeveer 42 km lang, maar onderweg zijn er vele plekken waar iets te zien is. Daardoor duurt de tocht alles bij elkaar ongeveer 5 uur. In plaats van de gebruikelijke saté krijgen de deelnemers korting op de kaarten voor het Bevrijdingsbuffet van die avond.

14.30-15.30
Bevrijdingsfillm in De Borkel
De gemeente Lochem heeft ter viering van 75 jaar bevrijding een film laten maken waarin ouderen die zich nog levendig dingen uit de oorlog of bevrijding herinneren, geïnterviewd worden door jongeren. Ook onze eigen Johan Wolters komt aan het woord over zijn herinneringen aan operatie Cannonshot. Deze film is om 14.30 uur te zien in De Borkel. De film is voor iedereen toegankelijk, maar men dient van te voren wel een toegangsbewijs (vol= vol!) op te halen bij de bibliotheek, het restaurant van de Borkel of bij boekhandel Bechtle. Bij veel belangstelling zal de film op 6 mei, eveneens om 14.30, worden herhaald.

15.00 uur
Feesttent op de Roskamwei geopend

15.30-16.00
Aankomst deelnemers fietstocht

16.00-18.00
Neighbour Sisters en de Harmonie
Pauline Kuipers & Gerda Lindenbergh zijn twee buurvrouwen die samen het zangduo de Neighbour Sisters vormen. Al jaren treden zij succesvol op, op feesten, partijen en evenementen. Samen met de Harmonie verzorgen zij een gezellig en interactief muziekfeest in de stijl van de jaren veertig en vijftig. Denk aan de Andrew Sisters, Marlène Dietrich en Glenn Miller. Maar ook vele andere liedjes zullen de revue passeren. Kom mee genieten en mee-zingen!

18.30-20.00
Gorssels Bevrijdingsbuffet
Op zo’n feestelijke dag ga je natuurlijk niet zelf koken. Samen met Eetcafé De Hoek organiseert de Oranje Vereniging Gorssel een feestelijk buffet voor alle dorpsgenoten. Kaarten à €10,- zijn vooraf te kopen bij De Hoek. Donateurs en Sponsors van de Oranje Vereniging Gorssel kunnen hun kaarten met korting bestellen via info@ovgorssel.nl. De kosten bedragen dan € 7,50.

20.00-22.00
Swingend optreden van SIGS!
Sinds de oprichting eind jaren negentig is het hard gegaan met SIGS! De zevenkoppige band, afkomstig uit het Nederlandse studentencircuit, heeft honderden zalen plat gespeeld, van studentenzalen tot dé grote bühnes zoals Paradiso, The Nightlife en De Melkweg. Na een onderbreking is de band sinds vorig jaar weer bij elkaar om feesttenten, studentengala’s, festivals en alles wat op hun pad komt te laten genieten, springen en zingen. De band heeft bewezen alle zalen op zijn kop te zetten en is beter en frisser dan ooit! Kom kijken en beleef het zelf!

22.00-22.15
VUURWERK
Na zeven jaar komt het vuurwerk terug in Gorssel. De Oranje Vereniging Gorssel biedt deze spectaculaire en feestelijke afsluiting van het Gorsselse Bevrijdingsfeest aan.

22.30-23.00
Afsluiting met SIGS! in de feesttent

GORSSEL 75 JAAR VRIJHEID

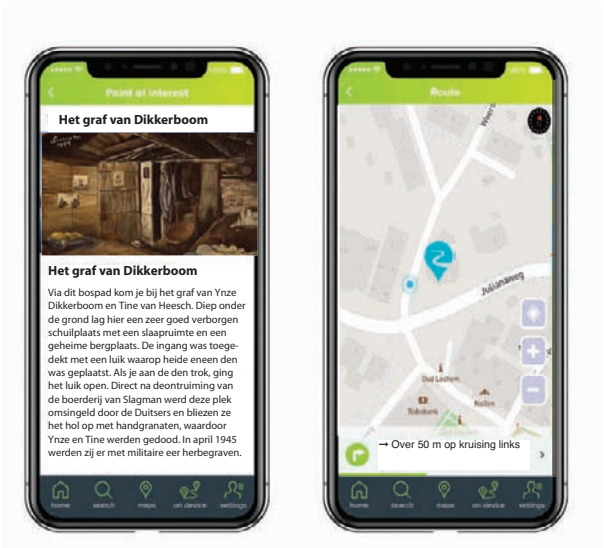
Bevrijding
Gorssel werd bevrijd op **6 april 1945** door de Canadezen.

Herdenking
Gorssel herdenkt op **4 mei**.

Viering
Gorssel viert de vrijheid op **5 mei** met het Groot Gorssels Bevrijdingsfeest.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

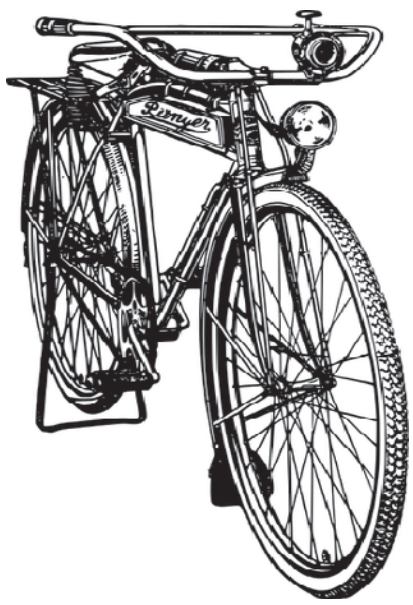

FIETS ROUTES

Al deze bevrijdingsroutes zijn verkrijgbaar in de gratis RoutAbel app, die je moeiteloos door de gemeente Lochem navigeert. Daarnaast verrast de app je onderweg op indrukwekkende verhalen. Verhalen over onderduikers, verzetshelden, oorlogsleed én de bevrijding! En je krijgt tips voor onderweg: waar staat de koffie klaar en waar kun je lekker lunchen?

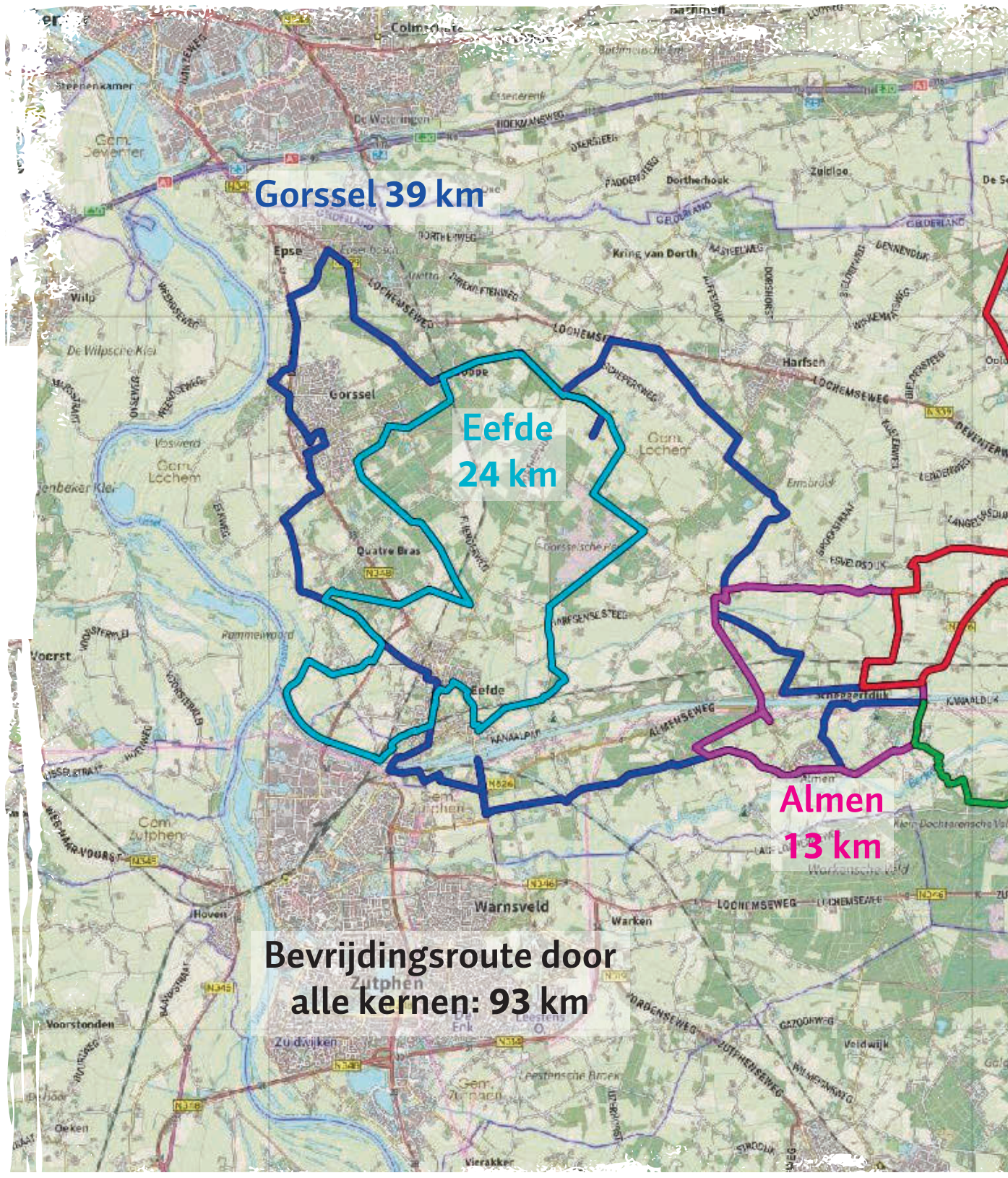
De RoutAbel app download je vanaf 1 april in de appstores van Apple of Google. Open de app en zoek de route(s) die je wilt gaan fietsen. Klik op de route en daarna op het groene balkje'download'. Je vindt de route(s) dan onder 'on device'.

ROUTABEL

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

Bevrijdingsroutes door

Een greep uit de verhalen die v

Gorssel
Operatie Cannonshot

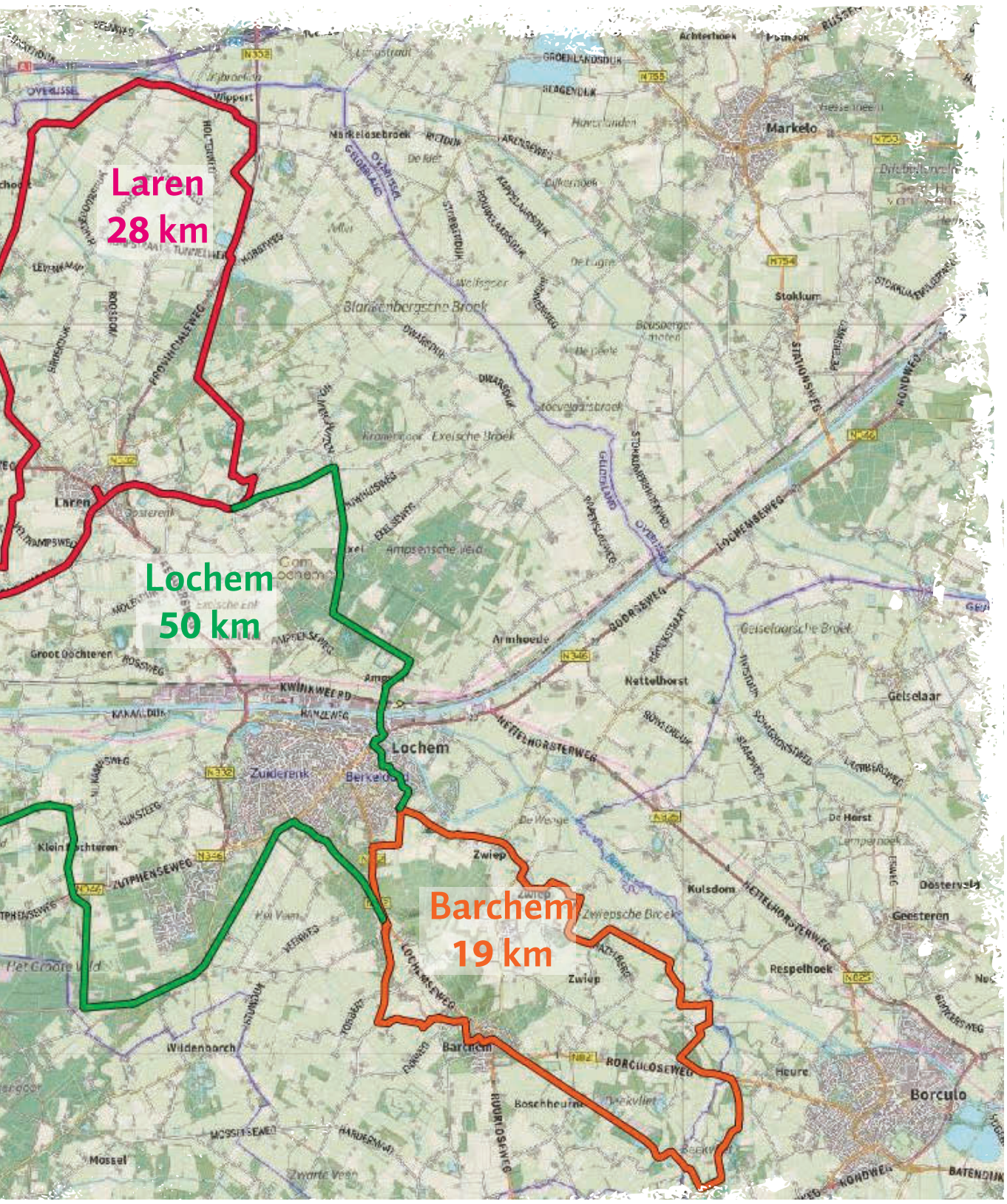
Op 11 april 1945 staken de regimenten van het 1e Canadese Corps op twee plaatsen de IJssel over. In de mist van afgeschoten rookgranaten verliep de oversteek snel, zo'n zeven minuten. Onder hevig granaatvuur legden de Royal Canadian Engineers vervolgens een pontonbrug over de IJssel (bij de Houtwal). Zo kon het hele eerste Corps met hun zware voertuigen oversteken. Het betreden van de Wilpse oevers betekende het begin van de bevrijding van West-Nederland.

Eefde
De reddende ridder

Op huize Den Dam woonde één van de grote financiers van het verzet; de heer Bosch ridder van Rosenthal. Er was veel geld nodig voor wapens, voedsel, plekken voor onderduikers en het in leven houden van de gezinnen van de spoorwegmedewerkers na de spoorwegstaking in september 1944.
In december '44 is Van Rosenthal opgepakt door de Duitsers, maar op weg naar concentratiekamp Neuengamme wist hij te vluchten via een luik in de treinwagon. Tot eind maart '45 bleef hij ondergedoken. Daarna ging hij op pad naar Almen, dat spoedig bevrijd zou zijn. Op 2 april is hij, dodelijk getroffen en beroofd, door zijn zoon gevonden in een Almense wei tegenover de Spitholterbrug...

de gemeente Lochem

we je onderweg vertellen:

Lochem
De klokkenvordering…

…ook Lochem ontkomt er niet aan. Op een ochtend in januari 1943 speelt het Lochemse carillon voor het laatst 'Hollands vlag, je bent mijn glorie'. Daarna worden de 27 bronzen klokken, met een totaalgewicht van ongeveer 5000 kilo, naar beneden gehaald. Ze verdwijnen naar Duitsland, waar ze worden omgesmolten tot kogels en kanonnen. De drie grote luidklokken keren na de oorlog ongeschonden terug en laten nu elk half uur weer weten hoe laat het is.

Barchem
Lagere school

In november 1944 trok de Sicherheitsdienst in de openbare lagere school. Een voor hen goed gelegen plek om informatie te verzamelen. Voor de leerlingen moest een ander onderkomen gevonden worden. Meester Oldenmenger was creatief. Hij stelde 'de grote keuken' van boerderij Bettink open als les-lokaal. De kinderen uit het Zwiepse Brook kwamen op de fiets naar hun geïmproviseerde school aan 't Overlaar. Met onder de bagagedrager kloofhout om de kachel op te stoken.

Laren
Kerk en pastorie

Tijdens de oorlog gebruikten de Duitsers de pastorie als munitie-opslag. Om te voorkomen dat deze munitie in handen kwam van de geallieerden, bliezen de Duitsers het pand in de nacht van 2 op 3 april '45 op. Helaas raakte de kerk hierdoor ook zwaar beschadigd: van zowel het dak als het interieur bleef weinig over. Alleen het orgel bleef vrijwel ongeschonden. Van de pastorie restte alleen een berg met puin. Totdat de kerk hersteld was, werd er vier jaren lang kerk gehouden in het café aan de overkant. Maar ook daar was het dak zo lek als een mandje… Als het regende tijdens de dienst stonden er her en der emmers om het regenwater op te vangen.

Epse
Onderduikers

Vanaf 1941 werden jonge, Hollandse mannen opgeroepen om in fabrieken in Duitsland te gaan werken om het Duitse oorlogs-apparaat op de been te houden: de zogeheten Arbeitseinsatz. Veel mannen doken onder om uit handen van de Duitsers te blijven. In kelders, op boerderijen en later zelfs in onderduik-holen in de bossen. De Duitsers hielden razzia's om hen te vinden. Via de politie, die volledig meewerkte tégen de Duitsers, kwamen de berichten van de razzia's door en zo werd er een waarschuwingssysteem geboren dat zeer goed werkte.

Almen
Verzetsheld op de kansel

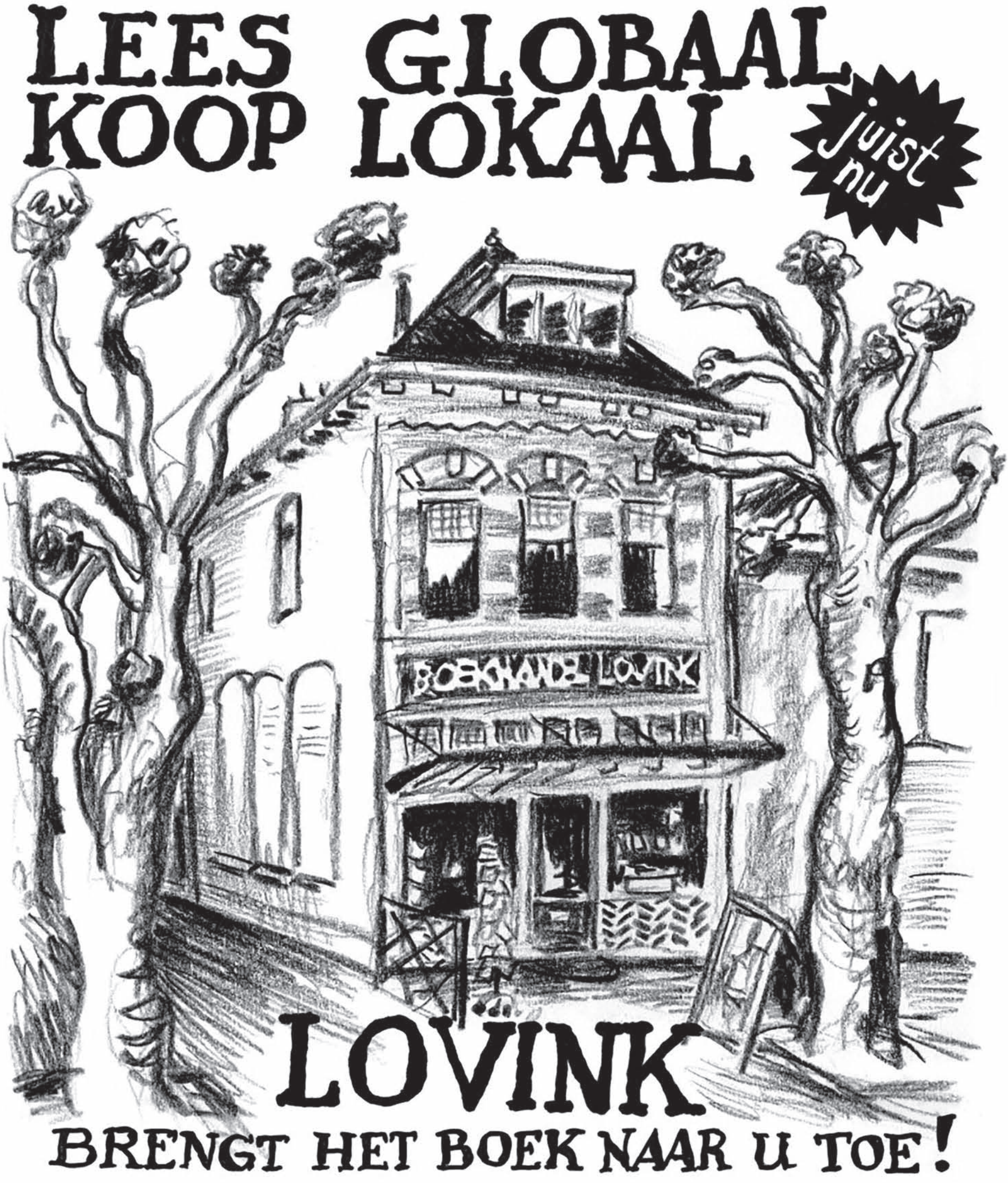

In 1942 wordt dominee Gerard Anne Pasma predikant in de protestantse kerk van Almen. Hij is fel tegenstander van het nationaalsocialisme en laat dit duidelijk merken, ook vanaf de kansel. Op 6 oktober 1944 wordt hij om die reden opgepakt en via kamp Amersfoort afgevoerd naar kamp Wöbbelin (bij Neuengamme), waar hij op 21 april 1945 door ziekte en uitputting sterft. Elf dagen voordat het kamp door

Harfsen
V1 monument Harfsen

In 1944 verplaatsten de Duitsers hun V1 lanceerinstallaties naar Nederland. Ook in Harfsen werd er één opgebouwd, die in gebruik was van 16 december 1944 tot 16 februari 1945. Op deze plek is nu een kunstwerk opgericht dat herinnert aan de impact van deze wapens. Het symboliseert de skyline van Antwerpen, waarop de V1's gericht waren. In het midden is de zoeker te zien van een afweerinstallatie die de V1 moest neerschieten. Deze is bewust groot uitgebeeld om aan te geven hoe belangrijk het was dat de V1 zijn doel níet zou bereiken. Aan de andere kant zie je een V1 op de schuin oplopende lanceerbaan en de brokstukken die ze veroorzaakten.

Illustratie: Jan M. Verburg

6 april 1945
LAREN

Op 5 en 6 april is het precies 75 jaar geleden dat de Canadezen Laren bevrijdden. En hier staan wij de komende maanden dan ook uitgebreid bij stil.

Huis Verwolde - mei 1945

Samen vieren en blijven herinneren

Vanaf 5 april kleurt een vlaggenlijn Laren feestelijk rood, wit, blauw en oranje. Een initiatief van Laren en Oranje en de Ondernemersvereniging Laren. Zo laten we zien hoe dankbaar wij zijn dat wij in vrijheid mogen leven. Dit besef geven wij ook graag door aan volgende generaties. Door verhalen te blijven vertellen.

> ''WE BEGREPEN DAT WE BEVRIJD WAREN, LIEPEN DE KELDER UIT EN TOEN ZEI DE DOMINEE: **'NU GAAN WE EERST HET WILHELMUS ZINGEN'**.

"We liepen de vrijheid tegemoet..."

"We zaten al dagenlang in de schuilkelder. Op 5 april 1945 kwamen de Duitsers bij ons. Ze zeiden dat we een kwartier hadden om weg te gaan. Alles moesten we achterlaten, de boerderij en de dieren. We liepen richting Laren en ik heb nog nooit zoveel rook gezien. Die geur raak ik nooit meer kwijt." – *Willemien Bielderman*

Luitenant Ray Savoie en soldaat Walter deRoy van de Les Fusiliers Mont-Royal Regiment ten noorden van Laren, 6 April 1945. Het bord aan de boom geeft aan dat de weg en berm veilig zijn voor mijnen. (Foto: Archief Christiaan Harkink)

"Herdenken is belangrijk, stilstaan bij die mensen die hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid."

"Het is mooi om te zien dat er steeds meer mensen samen komen om te herdenken. De gedenksteen en de bevrijdingsboom in Laren zijn er ter ere van de Canadese militairen die hier sneuvelden. De jongste soldaat was nog maar 17 jaar." *Bertus & Dineke Koeslag*

Laren! Magazine - Anke Kolkman

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

"We zongen eerst het Wilhelmus."

"Om half vier 's middags kwamen de Canadezen. Wij zaten bij opa en oma in de schuilkelder. Dominee Noordmans zat ook bij ons. We begrepen dat we bevrijd waren, liepen de kelder uit en toen zei de dominee: 'Nu gaan we eerst het Wilhelmus zingen'. En dat hebben we gedaan. Alle mensen uit de schuilkelder, samen met een paar Canadezen."

Hendrik Jan & Dina Eggink

Fietsroute

Vanaf 1 april kunt u een route fietsen in en om Laren, langs belangrijke punten uit de oorlog. Deze route is beschikbaar als app. U kunt hem alle dagen fietsen. Fietst u de route op Koningsdag? Dan staat Laren en Oranje tussen 11.30 uur en 13.00 uur aan de start bij 't Langenbaergh. We kunnen u helpen om de fietsroute-app op uw smartphone te zetten. Meer info over de fietsroute, zie pagina 12.

LAREN
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Laren werd bevrijd op **5 en 6 april 1945** door de Canadezen.

Herdenking
Laren herdenkt op **4 mei**.

Viering
Laren viert de vrijheid op **5 en 6 april**

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

Op 4 mei is het twee minuten stil in Lochem

In de gemeente Lochem vinden op maandag 4 mei 2020 verschillende dodenherdenkingen plaats. De kernen organiseren zoals gebruikelijk hun eigen herdenking. Hieronder vindt u de aanvangstijden en locaties per kern. Het actuele programma vindt u op onze website www.lochem.nl/75jaarvrijheid of in het gemeentenieuws eind april.

LOCHEM
75 JAAR
VRIJHEID

Herdenkingsplaatsen gemeente Lochem

Lochem • 18.30 uur
Stille rondgang op de Nieuwe begraafplaats, Zutphenseweg in Lochem

Lochem • 19.30 uur
Herdenkingsbijeenkomst in de Gudulakerk

Almen • 19.45 uur
Verzamelen bij de ingang van de begraafplaats Almen-Harfsen

Barchem • 19.15 uur
Verzamelen bij Nederlands Hervormde Kerk Barchem

Gorssel • 19.30 uur
Verzamelen voor museum MORE aan de Hoofdstraat in Gorssel

Gorssel Veerweg • 15.30 uur
Verzamelen aan de Veerweg in Gorssel

Laren • 19.00 uur
Herdenkingsbijeenkomst in de Hervormde Kerk

Harfsen • 19.15 uur
Verzamelen bij Ons Gebouw, Ons Plein in Harfsen

Inlichtingen
Voor meer informatie over de herdenkingen kunt u contact opnemen met de gemeente Lochem, telefoon (0573) 28 92 22.

Overige herdenkingsplaatsen

Historisch Genootschap De Elf Marken legt bloemen bij de volgende herdenkingsplaatsen:

- Joppelaan Gorssel, plek van fusillade Gorsselnaren
- Flierderweg, monument Hurrull, Engelse vliegenier
- Harfsensesteeg, crash Lancaster
- Kerkhof Almen, graf Johannes Bielderman
- Dorpsstraat Almen, monument ter herinnering aan tijdelijke begraafplaats 40 Canadezen

U kunt deze herdenkingsplaatsen op een zelfgekozen tijdstip bezoeken.

Oxerhof
19.30 uur Aanvang herdenking in het Grote Huis van de Oxerhof met declamatie, muziek en een woord ter herdenking.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

5 april 1945

EEFDE

Eefde heeft in de oorlogsjaren het nodige te verduren gehad. Gebukt onder bommenwerpers en de Duitse bezetting zijn er slachtoffers gevallen. Het verhaal van de piloot William Hurrell die zijn leven gaf voor onze vrijheid werd dit jaar, 75 jaar na dato, wereldnieuws. De opgraving in Eefde van de Hawker Typhoon en de stoffelijke resten van de piloot zijn een blijk van waardering voor alle soldaten die vochten voor de vrijheid van ons land. Zo krijgen veteranen een eerbetoon. Net als in de Detmers kazerne in Eefde, waar zich een museum vormt en waar oorlogsveteranen elkaar ontmoeten.

Speciale plek voor veteranen

Detmers kazerne in Eefde is met behulp van Serge van Dijk en vele vrijwilligers de afgelopen jaren uitgegroeid tot een bijzondere plek. Hier ontmoeten veteranen en mensen die hier vroeger gelegerd hebben gezeten elkaar. Ze delen hier hun verhalen. Het is tegelijkertijd een plek waar er van alles te vinden, lezen en te beluisteren is. Over de Tweede Wereldoorlog, maar ook over andere oorlogen in de wereld. Serge is in 1996 als beroepsmilitair uitgezonden naar Bosnië. Na deze periode had hij behoefte aan een plek om andere veteranen te ontmoeten. Dit werd de Detmers kazerne. Na zijn beroepstijd kwam Serge namelijk bij de Natres (Nationale Reserve) terecht. Deze eenheid had een locatie op de kazerne in Eefde, die in 2012 dichtging. De Natres verhuisde naar Schaarsbergen.

Spullen uit oorlog

Wat klein begon in de kazerne in Eefde, is inmiddels uitgegroeid tot iets groots. Niet alleen is de kazerne een ontmoetingscentrum, maar er zijn ook heel veel spullen uit de oorlog te zien. Serge: “Er worden lezingen gehouden en films vertoond. In vitrinekasten liggen spullen uit de oorlogstijd. Bij de opgravingen van de Tweede Sluis in Eefde en de afbraak van de gebouwen van de kazerne zijn er diverse spullen gevonden. Zoals een helm, wapenspullen en een tandenborstel. Erg bijzonder.”

Blijven herdenken

Serge geeft aan dat er veel aandacht is voor 75 jaar vrijheid en dat hij dit merkt aan het aantal bezoekers. “Ook steeds meer mensen komen spullen brengen. Zo wordt het een heus museum.” Serge vindt het belangrijk dat we blijven herdenken. “Niet alleen de Tweede Wereldoorlog mogen we niet vergeten, ook alle andere oorlogen in de wereld. We moeten blijven stil staan bij het leed, om in de toekomst andere oorlogen te voorkomen.”

Fiets- en wandelroute

Vanaf de Detmers kazerne in Eefde kunt u een wandel- of fietstocht ondernemen. De wandeltocht is 12 kilometer en loopt onder andere langs de bunkers in de buurt van Warnsveld. De fietstocht is 30 kilometer lang. Op de fiets komt u langs bijzondere plekken, waaronder de Gorsselse heide, langs de V1 startbaan en het monument voor piloot William Hurrell. Bij de Detmers kazerne kunt u kosteloos de routekaarten ophalen. Hier is ook het vertrek- en eindpunt van de wandel- en fietstocht.

Openingstijden Kazerne

Woensdag en vrijdag: 19.00 tot 23.00 uur
Zaterdag: 12.00 tot 17.00 uur
Gratis toegankelijk, consumpties voor eigen rekening.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

De kazerne in Eefde.

“WE MOETEN BLIJVEN STIL STAAN BIJ HET LEED, OM IN DE TOEKOMST ANDERE OORLOGEN TE VOORKOMEN.”

Het herdenkingsmonument voor piloot William Hurrell.

Opgraving Hawker Typhoon

De berging van het vliegtuig dat op 26 september 1944 neerstortte tussen Eefde en Gorssel werd afgelopen november wereldnieuws. Er zijn wrakdelen, stoffelijke resten en uniformfragmenten gevonden en geborgen. Momenteel wordt onderzocht of de stoffelijke resten van de vermiste Britse piloot William Hurrell zijn. Het toestel is de Hawker Typhoon MN582 van het 175e Squadron van de Britse Royal Air Force. Dat blijkt uit unieke codenummers die op delen van het toestel zijn gevonden.
De Hawker Typhoon keerde op de fatale septemberdag niet terug van een gewapende verkenningsvlucht. De officiële omschrijving was “neergeschoten nabij Apeldoorn door een Messerschmitt 109”. Bij het toestel werden honderden granaten van de boordkanonnen van het toestel gevonden en acht raketten.
Aan de Scheuterdijk in Eefde staat een herdenkingsmonument voor William Hurrell.
Meer informatie op:
www.lochem.nl/vliegtuigberging-eefde.

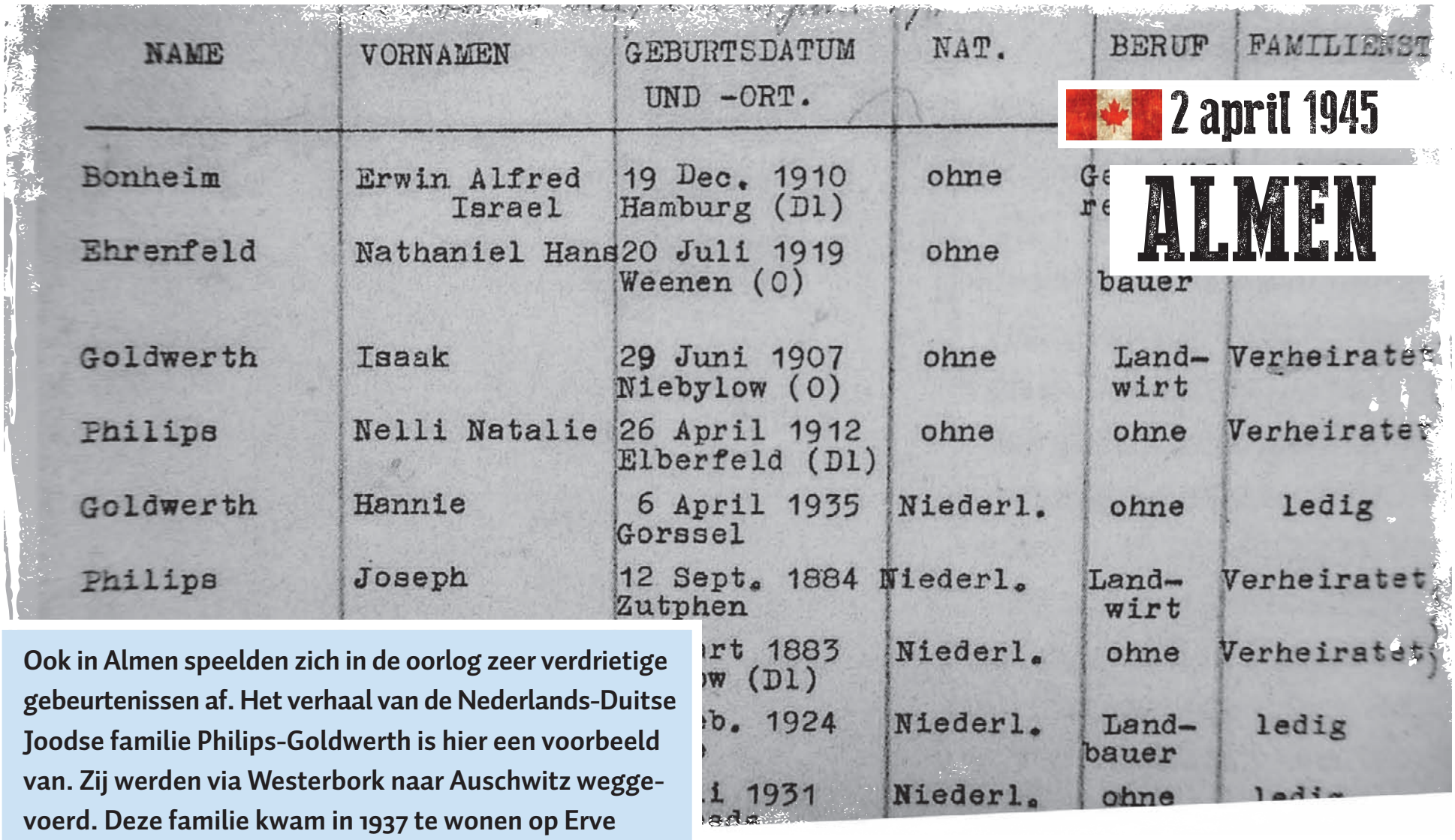
EEFDE
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Eefde werd bevrijd op **5 april 1945** door de Canadezen.

Herdenking
Eefde herdenkt op **4 mei** met een stille tocht waar u aan mee kunt doen.

Viering
Eefde viert de vrijheid op **5 mei** met een fietstocht. Opstappen kan tussen 11.00 en 12.30 uur bij de kazerne.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

NAME	VORNAMEN	GEBURTSDATUM UND -ORT.	NAT.	BERUF	FAMILIENST
Bonheim	Erwin Alfred Israel	19 Dec. 1910 Hamburg (Dl)	ohne	Ge re	
Ehrenfeld	Nathaniel Hans	20 Juli 1919 Weenen (O)	ohne	bauer	
Goldwerth	Isaak	29 Juni 1907 Niebylow (O)	ohne	Land- wirt	Verheiratet
Philips	Nelli Natalie	26 April 1912 Elberfeld (Dl)	ohne	ohne	Verheiratet
Goldwerth	Hannie	6 April 1935 Gorssel	Niederl.	ohne	ledig
Philips	Joseph	12 Sept. 1884 Zutphen	Niederl.	Land- wirt	Verheiratet
		rt 1883 w (Dl)	Niederl.	ohne	Verheiratet
		b. 1924	Niederl.	Land- bauer	ledig
		i 1931	Niederl.	ohne	

2 april 1945

ALMEN

Ook in Almen speelden zich in de oorlog zeer verdrietige gebeurtenissen af. Het verhaal van de Nederlands-Duitse Joodse familie Philips-Goldwerth is hier een voorbeeld van. Zij werden via Westerbork naar Auschwitz weggevoerd. Deze familie kwam in 1937 te wonen op Erve Baltinck. Op de plek die nu Kapelweg 9 in Almen is, maar toen in het oude dorp Harfsen lag.

De familie Philips-Goldwerth bestond uit veehandelaar Joseph Philips en zijn vrouw Charlotte Meyerheim, hun dochter Nelli Nathalie Philips, haar man Isaak Hans Goldwerth en hun dochtertje Hannie Goldwerth. Net als veel andere Joden ontvluchtten zij Duitsland uit angst voor het naziregime. Via Eefde kwam de familie uiteindelijk in het oude dorp Harfsen te wonen. Isaak kocht kalfjes en ander vee op bij boeren uit Harfsen, Almen en omstreken. Het vee werd daarna op de veemarkt in Zutphen of Deventer of aan slagerijen doorverkocht.

Geliefde familie

Na de boerderij eerst te hebben gepacht, werd de familie in 1938 eigenaar van Erve Baltinck. Naar goed Achterhoeks gebruiken gingen ze buurt maken. Vijftien buren schrijven zich officieel in als buren van de familie. De familie is geliefd. Er is vooral waardering voor Nelli. Als verpleegkundige zorgt ze voor iedereen die hulp nodig heeft. In het buurtgedicht dat buurman Meijlink voor dit moment maakte, wordt dat mooi omschreven:

'Elken dag schuf ze eur fietse uut de schure en jeg der mee naar zeeke mensen, 'st us bure of gin bure.' En nu wij als oew buren bint ingeschreven, hoppe wie ook de neudige hulpe te geven. Ik sprekke namens al de 15 buren: Dat God ons mag zeeg'nen en de vriendschap mag duren.'

Lijst met Joden

Dat laatste is helaas niet uitgekomen. Het gezin staat op een lijst met Joden die de gemeente Gorssel beschikbaar stelde aan de Duitsers. In de nacht van 2 op 3 oktober 1942 is het zover. De familie wordt afgevoerd en via Westerbork naar Auschwitz gebracht. Ap Brummelman van de Plaggenberg in Harfsen schrijft hierover: *"Toen ik 2 oktober van de avondschool uit Eefde kwam, stond er bij Philips en Goldwerth een vrachtwagen of zo te ronken. De andere morgen gingen wij dorsen en dan hoor je: "ze hebben de familie Philips opgehaald".*

Omgekomen in Auschwitz

Het is mogelijk dat de familie op de hoogte was van het op handen zijnde vertrek. Volgens sommige bronnen zou Joseph namelijk al eerder afscheid hebben genomen in de buurt. De ondergrondse zou ook nog hebben geprobeerd de familie over te halen onder te duiken, maar ze waren waarschijnlijk overtuigd door de Joodse Raad dat ze naar een werkkamp gingen en zouden terugkomen. In plaats daarvan is de hele familie in Auschwitz omgekomen, ook de zevenjarige Hannie.

Geen foto's

Helaas hebben wij tot nu toe geen foto's van de familie kunnen achterhalen. Ook van Erve Baltinck hebben wij geen foto's kunnen vinden. Net als bijna alle huizen in de omgeving is het huis tijdens de bevrijding afgebrand bij de 'Slag om de Harfsense Enk'. Wel hebben we een exemplaar van een lijst met Joden gevonden waar de naam van de familie Philips-Goldwerth op staat.

Oproep

In Almen is de hoop nog niet opgegeven dat zich ergens foto's van de familie Philips-Goldwerth bevinden. We willen ze heel graag weer een gezicht geven. Mocht u over fotomateriaal beschikken, neem dan contact op met Esther Aiking op 06 22 14 48 44 of esther.martensen@kpnmail.nl.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

"DE ANDERE MORGEN GINGEN WIJ DORSEN EN DAN HOOR JE: **"ZE HEBBEN DE FAMILIE PHILIPS OPGEHAALD."**

Het oorlogsmonument in Almen.

Ter nagedachtenis aan

Joseph Philips
Zutphen, 12 september 1884
† Auschwitz, 5 november 1942

Charlotte Philips-Meyerheim
Massow (D), 3 maart 1883
† Auschwitz, 5 november 1942

Nelli Natalie Goldwerth-Philips
Barmen-Elberfeld (D), 26 april 1912
† Auschwitz, 19 februari 1943

Isaak Hans Goldwerth
Niebylow (P), 29 juni 1907
† Auschwitz, 30 april 1943

Hannie Goldwerth
Gorssel, 6 april 1935
† Auschwitz, 19 februari 1943

ALMEN
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Almen werd bevrijd op **2 april 1945** door de Canadezen.

Herdenking
Almen herdenkt op **4 mei** bij het monument bij de begraafplaats.

Viering
Almen viert de vrijheid op **5 mei** in Ons Huis.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

6 april 1945

EPSE JOPPE

Op 6 april is het voor Epse en Joppe officieel bevrijdingsdag. De vrijheid kwam er niet zonder slag of stoot. Daaraan vooraf ging veel gebulder van Canadese tanks en van granaten.

Gebeurtenissen

Aan de hand van gebeurtenissen nemen Epse en Joppe u mee in het nadere einde van de oorlog. Met de vreugde van de vrijheid in het verschiet, bracht de bevrijding de dorpelingen ook veel leed. Bevrijd van de onderdrukker, maar met een zwarte rand. De herinnering aan hen die vielen, blijft.

1 Epse viert zijn bevrijding met een zwarte rand. Op 23 april komen 4 jongens om het leven door een niet opgespoorde antitankmijn. Twee jongens raken gewond maar overleven het ter nauwer nood.

2 Ver voor de bevrijding vindt landbouwer Leerkes op het erf van zijn boerderij "Holterman" een pot met 200 zilverstukken uit 1576, een jaartal uit de 80 jarige oorlog. De oorlogshandelingen van nu, even op de achtergrond.

3 Epse viert op 6 april 1945 haar bevrijding. Maar op die zelfde dag wordt W. Dommerholt voor zijn woning op de Waterdijk door een afgedwaalde kogel dodelijk getroffen.

4 Een maand voor de bevrijding wordt de spoorlijn Deventer- Zutphen bij de "Olthof" totaal vernield. Munitie, benzine en ander materiaal kan door bezetter niet meer worden aangevoerd.

5 Op 24 maart, twee weken voor de bevrijding vallen er bommen op 4 woningen van de Kraton aan de Deventerweg. Zeven mensen komen hierbij om het leven.Bij de familie Beuzekamp, Boterman en mevrouw A. Wolters-Spiegelenberg.

6 Uit de toren van de kerk in Joppe worden door de bezetter de klokken gestolen. Nog jaren voor de bevrijding missen de kerkgangers tot hun verontwaardiging na afloop van de mis hun fiets. Mopperend gaan ze huiswaarts.

7 In het zicht van de bevrijding wordt Huize "Het Hassink" en omgeving door 44 Engelse Typhoons gebombardeerd. Hierbij komen 7 mensen om het leven. Ook in de school zijn 2 slachtoffers te betreuren.

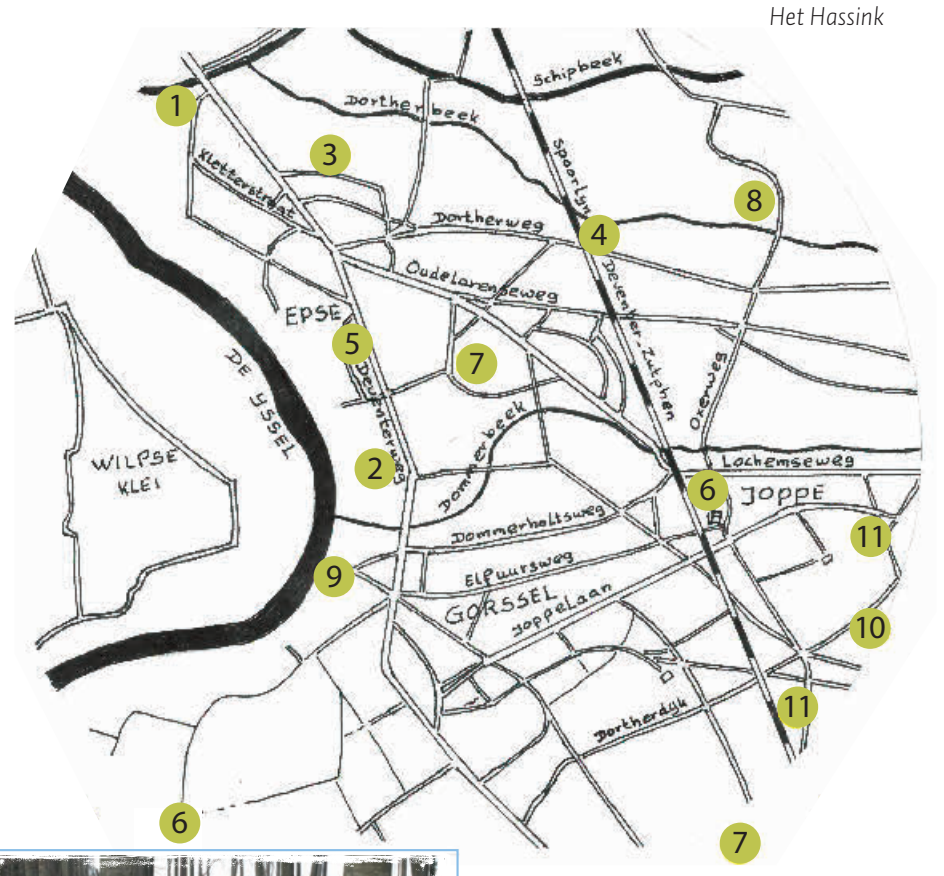
8 Een dag voor de bevrijding 5 april zijn op de "Oxerhof" 10 gevangen door de bezetter op beestachtige wijze verminkt, gemarteld en vermoord.

9 Met de oversteek van de IJssel in Gorssel door het Canadese leger op 12 april 1945 begon de bevrijding van West-Nederland.

10 Op boerderij "De Zonneberg" van de familie-Slagman weten onderduikers zich in de kelder goed verborgen te houden. Helaas werd Gerrit Slagman verraden en heeft de bevrijding niet meer mee mogen maken.

11 In september 1944, ruim een half jaar voor de bevrijding, worden er o.a. in Joppe V1 raketten richting Antwerpen afgeschoten. Velen weigerden en ontploften vroegtijdig in de directe omgeving. Omwonenden leefden in angst.

Het Hassink

Joppe

Nu na 75 jaar bevrijding nog steeds zichtbaar daar waar eens de V1 raketten via een raillijn in stelling werden gebracht. Richting Antwerpen om er dood en verderf te zaaien. Veel ging er bij het lanceren mis en o.a. in Joppe en omgeving stond men doodsangsten uit.

Epse

In het Hassinkbos zijn verschillende verharde paden stille getuigen van wat daar 75 jaar geleden gebeurde. In de volksmond bekend als "de moffenpaden" De restanten van Huize Het Hassink, zijn verwerkt in het Openluchttheater van Gorssel.

EPSE JOPPE 75 JAAR VRIJHEID

Bevrijding
Epse en Joppe werden bevrijd op **6 april 1945** door de Canadezen.

Herdenken en vieren
Inwoners van Epse zijn van harte welkom om te herdenken en te vieren in Gorssel of een van de andere kernen.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

LIBERATION MUSEUM LOCHEM

De naam zegt het al, Lochems oorlogsmuseum, een museum over de Tweede Wereldoorlog in Lochem. Wie waren onze bevrijders, hoe zagen ze eruit, wat hebben ze meegemaakt. In het museum word je meegenomen met de route die onze bevrijders hebben afgelegd, van de landing tot Normandië tot de bevrijding van Lochem door de Britten.

"VRIJHEID GEEF JE DOOR" ALDUS BERRY EN YVONNE SWARTHOFF VAN HET LIBERATION MUSEUM IN LOCHEM.''

Het ontstaan van het Liberation Museum in Lochem

17 januari 2019
In Lochem is op 17 januari 2019 de Stichting Liberation Museum Lochem officieel opgericht. Een pand voor het museum is gevonden aan de Walderstraat 15 midden in het centrum.

Berry Swarthoff en zijn vrouw Yvonne runnen al jaren het Canadese restaurant Mondani. Dat is een soort ontmoetingsplek geworden van oorlogsveteranen uit Canada en Engeland en hun nabestaanden. Er worden bijvoorbeeld herdenkingsceremonies bezocht. Enige tijd geleden was Jeff Matthews er nog te gast. Matthews is voorzitter van een club die de gesneuvelde leden van het Wiltshire Regiment wil blijven eren. Matthews was in gezelschap van Alan Soderstrom, die een oom verloor door een vliegtuigcrash. Deze oom is begraven op de algemene begraafplaats in Ruurlo. Soderstrom bezoekt het graf regelmatig.

Verzameling
Berry Swarthoff had al een grote verzameling spullen uit de Tweede Wereldoorlog. Daarmee is het museum goed gevuld. Berry weet ook alles te vertellen over de 2e wereldoorlog in Lochem. "Lochem kent mooie verhalen die er verteld en uitgebeeld kunnen worden," aldus Berry.

Vaandel
Swarthoff bezit een origineel vaandel van het Wiltshire Regiment, dat samen met het Sommerset Regiment Lochem bevrijdde. Dit is het enige vaandel dat nog daadwerkelijk wordt gebruikt bij herdenkingen. De overige exemplaren die nog bestaan bevinden zich in musea. Het vaandel wordt elk jaar gebruikt in Arnhem.

Vrijheid geef je door
Vrijheid geef je door, dat doen Berry en Yvonne Swarthoff van het Liberation Museum danook graag. Zo bieden zij onder andere educatie aan scholen in de omgeving van Lochem.

Bij het Lochems oorlogsmuseum zijn diverse mogelijkheden tot het boeken van een arrangement, van een rondleiding met een gids in het museum, tot een buitenrit met de auto langs historische plekken rondom en in Lochem. Uiteraard is een wandel- en fietstocht ook aan de orde.

Openingstijden
Het museum gelegen aan de Walderstraat in Lochem is geopend op dinsdag tot en met zaterdag van 11.00 uur tot 16.00 uur. Uiteraard bestaat er de mogelijkheid buiten deze tijden voor groepen om langs te komen. Bekijk hiervoor de website www.lochemsoorlogsmuseum.nl of stuur een email naar info@lochemsoorlogsmuseum.nl

Het museum is voor een ieder gratis toegankelijk, zo blijft het laagdrempelig. In het museum hangt een bus waar u een vrijwillige donatie in kunt doen.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

5 april 1945

HARFSEN KRING VAN DORTH

Elk jaar op 4 mei organiseert de Oranjevereniging Harfsen-Kring van Dorth een stille tocht naar het graf van Ynze Dikkerboom en Christine van Heesch. Het oorlogsmonument is geadopteerd door groep 7 van de Beatrixschool. Zij onderhouden jaarlijks het monument. Maar wat is nu precies de achtergrond van dit monument?

Het grafmonument in Harfsen.

Een smal bospad aan de Schepersweg in het buitengebied bij Harfsen leidt naar een sober grafmonument. Twee vierkante stenen, met de namen Ynze Dikkerboom en Christine van Heesch, worden omsloten door enkele kniehoge palen waaraan een ketting is bevestigd.

Het Hol als onderduikadres

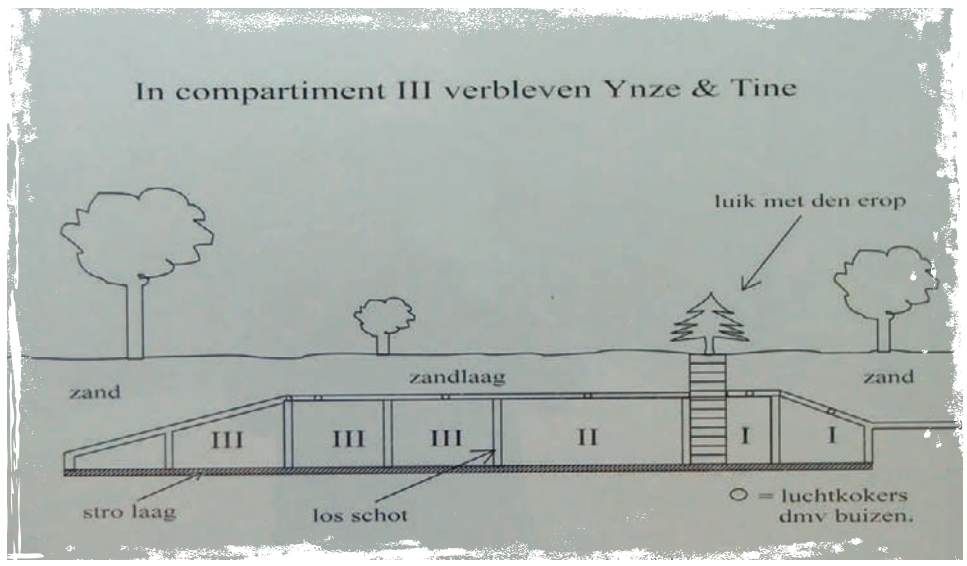
Op deze plaats vonden Ynze en Christine de dood. Zij liggen er nu samen begraven. Ynze werd opgeroepen om voor de Duitsers te werken. Hij gooide alle oproepen in de prullenbak, maar hij werd in 1942 toch opgepakt en naar Duitsland gebracht. Zijn vader was een aannemer in Friesland en Ynze vertelde de Duitsers dat hij dringend naar huis moest om enkele zaken te regelen. De Duitsers geloofden hem en Ynze kreeg een week verlof. Na die week vertelde Ynze zijn ouders dat hij weer naar Duitsland ging. Hij pakte echter de trein naar Zutphen, waar zijn zuster Sytske woonde. Via via kwam Ynze op 10 februari terecht bij de familie Koeslag in Harfsen. Hij werkte daar als boerenknecht, maar raakte ook betrokken bij het verzetswerk. Hij bracht onder meer piloten naar onderduikadressen in Zutphen, repareerde radio's en zocht terreinen uit voor wapendroppings. Eind 1943 verhuisde Ynze naar "Het Hol", een onderduikadres onder de grond, gemaakt van delen van een werkkeet en een kippenhok. "Het Hol" was goed verstopt. Zelfs Duitsers die daar vlak in de buurt jaagden zagen het niet.

Verraad

De Duitsers kwamen door verraad achter het bestaan van "Het Hol". In de nacht van 13 op 14 oktober 1944 vertrokken zo'n zestig SS'ers en SD'ers vanuit Deventer naar Harfsen. Het wemelde van de onderduikers tussen Laren en Harfsen en de Duitsers wilden daar een eind aan maken. Ze gingen eerst naar de boerderij van Slagman. Ze roofden de boerderij leeg en staken deze in brand. De bewoners en onderduikers werden meegevoerd. Daarna gingen ze naar "Het Hol". Ynze wist van hun komst. Zijn zuster Sytske werkte op het kadaster in Zutphen. Daar werkte ook Christine van Heesch, die een relatie kreeg met Ynze. Het verzet was op de hoogte van de overval door de loslippigheid van een Duitse officier. tegenover een Nederlands meisje.

Ynze Dikkerboom raakte betrokken bij het verzetswerk.

"HET HOL" WAS GOED VERSTOPT. ZELFS DUITSERS DIE DAAR VLAK IN DE BUURT JAAGDEN ZAGEN HET NIET."

Een schets van "Het Hol".

Geheime schuilplaats

Christine, die betrokken was bij verzetswerk, haastte zich naar "Het Hol" om Ynze te waarschuwen. Hij bleef echter omdat hij dacht dat zijn schuilplaats onvindbaar was. Zijn medebewoner Ap Nauta vluchtte echter wel. Christine bleef bij Ynze. Zij trokken zich terug in het derde, geheime compartiment van hun schuilplaats. De Duitsers vonden "Het Hol", maar niet de geheime schuilplaats waar Ynze en Christine inmiddels de munitie en de radio naar toe hadden gesleept. De twee leken gered. Maar voordat de Duitsers weggingen gooiden ze enkele handgranaten in de schuilplaats. Ynze en Christine werden gedood. Ynze werd later gevonden met zijn revolver in de hand, vastbesloten zich dood te vechten.

HARFSEN
KRING VAN DORTH
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Harfsen werd bevrijd op **5 april 1945** door de Canadezen.

Herdenking
Harfsen herdenkt op **4 mei.**

Viering
Harfsen viert de vrijheid op **5 mei** en onthult op deze dag het monument V1.

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

HET VREDESVUUR komt naar Lochem!

"MOOI OM SAMEN EEN BIJDRAGE TE KUNNEN LEVEREN AAN 75 JAAR VRIJHEID!''

In de nacht van 4 op 5 mei wordt om 00.15 uur het Bevrijdingsvuur ontstoken in Wageningen. Nabij Hotel De Wereld, waar 75 jaar geleden de Duitsers capituleerden. Vanaf deze historische plek verspreiden verschillende groepen het vuur tijdens de Nationale Bevrijdingsestafette. Voor de gemeente Lochem zijn dit de lopers van de trim- en atb-club Sport '88 uit Gorssel en Joppe. Zij vertrekken 's avonds 4 mei naar Wageningen. De 16 lopers en 3 begeleiders volgen hier eerst de officiële ceremonie.

Na middernacht op weg

Tussen 00.15 uur en 13.00 uur kunnen de loopgroepen hun fakkel aansteken en op weg gaan. De lopers van Sport '88 hebben dan bijna 70 kilometer voor de boeg. Door Renkum, Oosterbeek, Arnhem, Dieren, Zutphen. Om dan via Eefde en Almen rond 09.00 uur in Lochem aan te komen.

Het vuur brandend houden

De moeilijkheid voor de lopers is om het vuur steeds brandend te houden. Daar is een speciale fakkel voor, die wind en regen kan trotseren. Twee fietsers vergezellen steeds de estafetteloper op weg van Wageningen naar Lochem. Busjes rijden mee als rust- en kleedruimte voor de andere lopers.

Binnenkomst via Eefde

Na de IJsselbrug in Zutphen, zetten de lopers in Eefde tussen 06.30 en 07.00 uur voor het eerst voet op Lochemse bodem. Via Eefde, Rustoordlaan, Schoolstraat, Kapperallee, Almenseweg gaat het dan richting Almen.

Burgemeester neemt vuur in ontvangst

Vanuit de Dorpsstraat in Almen is de route vervolgens: Ehzerwold, Velhorst, Lageweg, Kijksteeg, Koedijk, Tramstraat, Julianaweg en Noorderbleek. Dan de oversteek over de Berkel naar het gemeentehuis. Burgemeester Sebastiaan van 't Erve neemt het hier rond 09.00 uur in ontvangst. Het vuur wordt onstoken en dan is Lochem 'bevrijd'!

Stichting MUZIEKGOLF

Bevrijdingsconcert op 19 april 2020

Op 19 april vindt het bevrijdingsconcert plaats in de Gudulakerk in Lochem. Het projectorkest van Stichting Muziekgolf, waar bijna 100 muzikanten aan deelnemen, zorgt voor dit concert. Het projectorkest is samengesteld uit zeven muziekvereniging uit de gemeente Lochem en staat onder leiding van dirigent en componist Carl Wittrock. Het repertoire bestaat uit een aantal harmonie- en fanfarewerken. Speciaal geschreven voor de herdenking en bevrijding. Maar er is ook muziek uit de oorlog, zoals van Glenn Miller. Al vele jaren vieren de muziekverenigingen de bevrijding met een concert. Dit is de derde editie van Stichting Muziekgolf. Er wordt medewerking verleend door sopraan Sandra Fluttert en trompetist Sander Zweerink.

Dirigent

Dirigent Carl Wittrock, geboren in Goor, volgde diverse nationale- en internationale opleidingen en dirigent cursussen. Op dit moment is Carl Wittrock dirigent van muziekvereniging Apollo Goor en het Twents Jeugd Symfonieorkest. Arie Ribbers presenteert.

Gratis toegang

Het bevrijdingsconcert is gratis toegankelijk. Consumpties zijn voor eigen rekening.

Helaas afgelast.

"SAMEN VRIJ ZIJN" IS HET LIED DAT HET LOCHEMS MANNENKOOR ZINGT MET HET KOOR VAN 75 KINDEREN UIT ONZE KERNEN.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

Lochems MANNENKOOR

Voor het Lochems Mannenkoor is 2020 een bijzonder jaar. Een jaar waarin het koor 85 jaar bestaat en 75 jaar vrijheid bezingt. Dit gebeurt op 4 en 5 mei in Lochem op 6 mei in Oosterbeek. Samen met bevriende koren uit Engeland en Duitsland, een speciaal kinderkoor en het publiek.

Het Lochems Mannenkoor werd op 28 oktober 1935 opgericht in hotel Zwijnshoofd in Lochem. In maart 1940 trad het koor nog op, maar de internationale spanningen zetten het verenigingsleven onder druk. Het koor trad voor het eerst weer op in de zomer van 1945.

Programma rond Bevrijdingsdag

Het Lochems Mannenkoor onderhoudt al jaren vriendschap met het York Philharmonic Male Voice Choir uit Groot Brittannië en het Marqant Der Münster Chor uit Duitsland. Henk Brons: "Op onze uitnodiging bezingen we samen de vrijheid. We zijn er trots op dat dit samen kan."

Maandag 4 mei

Samen met ons vriendenkoor uit York zingen we tijdens de dodenherdenking in de Gudulakerk.

Dinsdag 5 mei

's Avonds geven wij ons Bevrijdingsconcert. Samen met de koren uit York, Münster en 75 leerlingen van basisscholen in onze gemeente. Het concert begint om 19.30 uur. Met de kinderen zingen wij het bevrijdingslied "Samen Vrij Zijn". Dit is speciaal gecomponeerd door Juliette Dumoré en geschreven door Steven van Campen. Kaartverkoop via het LMK en boekhandel Lovink in Lochem.

2 april 1945

LOCHEM

Lochem werd op 1 april 1945 bevrijd door de Britten. Op deze pagina leest u welke activiteiten er georganiseerd worden rondom 75 jaar vrijheid in de kern Lochem. U kunt aanschuiven bij de bevrijdingslunch, een interessante lezing bijwonen, of gezellig meedoen aan een van de activiteiten in Gudula.

De schone was van de vrijheid

Op 25, 26 en 27 april wappert in de binnenstad de schone was van de vrijheid. Vanuit de Gudulakerk lopen er waslijnen vol gedachten over vrijheid richting Stadshuus, Kleine Markt en rondom de kerk. Een kleurrijke boodschap over vrijheid. Naar het idee van de Lochemse schrijver-dichter Steven van Campen.

We laten zien wat vrijheid voor ons is

Van Campen: “De vuile was hangen we in deze tijd van sociale media vaak genoeg buiten. Dit project is een tegenwicht. Veel inwoners leverden een bijdrage. Samen laten we in tekst en schilderingen op een originele manier zien hoe wij denken over vrijheid. Scheidslijnen tussen kerk en samenleving, groepen en leeftijden vallen weg”.

De schone was is een oogst van veel workshops die Steven van Campen gaf op het Staring College, in het Stadshuus, in verzorgingshuizen en bij mensen thuis...En ook u kunt straks nog meedoen!

Café van de vrijheid

Het Stadshuus is eind april omgetoverd tot Café van de vrijheid. Bij de bank om de boom op de markt kunnen bezoekers opschrijven wat vrijheid voor hen betekent. Het project is een initiatief van de Raad van Kerken.

Delen mag

Misschien wilt u foto’s van het project straks delen op social media. Zodat alle mooie gedachten over vrijheid vanuit Lochem de wereld ingaan!

Lezing Jan Braakman in de Hoge Weide

Op vrijdag 24 april, van 15.00 – 16.00 uur zal Jan Braakman in het Grand Café van de Hoge Weide vertellen over de bevrijding van Lochem, Laren en Barchem. Iedereen is van harte welkom om deze mooie vertelling bij te wonen. Kosten bedragen €3,50 per persoon, waarbij koffie/thee en een consumptie bij in zijn begrepen. Locatie: Zwiepseweg 107 in Lochem.

www.lochem.nl/75jaarvrijheid

”SAMEN LATEN WE IN TEKST EN SCHILDERINGEN OP EEN ORIGINELE MANIER ZIEN **HOE WIJ DENKEN OVER VRIJHEID.”**

Bevrijdingslunch

Op zaterdag 4 april verzorgt de Lochemse Evenementen Organisatie een lunch voor alle inwoners van Lochem. Vanaf 12:00 uur bent u van harte uitgenodigd in het gemeentehuis.
De LEO heeft verschillende sponsoren, zoals bakkerij ten Broeke en slagerij Sieverink, bereid gevonden om samen met ons een lekkere lunch te verzorgen. Dankzij deze sponsoren is de lunch gratis en iedereen is welkom!

Aanmelden is nodig

Omdat er 200 zitplaatsen zijn, vragen wij u om vooraf aan te melden via een e-mail naar: bevrijdingslunchleolochem@gmail.com. Schrijf hierin uw naam, e- mailadres, telefoonnummer en het aantal personen. Ook met vragen kunt u hier terecht.
Wij hopen op een gezellige lunch met mooie gesprekken en verhalen!

LOCHEM
75 JAAR
VRIJHEID

Bevrijding
Lochem werd bevrijd op **2 april 1945** door de Britten.

Herdenking
Lochem herdenkt op **4 mei** op de oude begraafplaats, in de Gudulakerk en in de Synagoge

Viering
Lochem viert de vrijheid vanaf begin april met activiteiten. Door de corona-maatregelen gaan veel van deze activiteiten helaas niet door

Kijk voor het actuele programma op lochem.nl/75jaarvrijheid

LOCHEM: goed wonen, goed werken.

Stijgoord

Hanzepoort

Bedrijfs- en kantoorlocaties te koop

Stijgoord Aantrekkelijke bedrijfshuisvesting voor kantoren en kleinschalige, gemengde bedrijven in een parkachtige sfeer, met boomgaard en laanbeplanting. Aan de provinciale rondweg N346 (Goorseweg) tegenover Friesland-Campina en WILA en grenzend aan rivier de Berkel. Op 10 minuten rijden naar de A1, op loopafstand van het NS-station en van de binnenstad van Lochem. **Hanzepoort** Vlakbij het centrum aan rivier de Berkel, naast de Haalmansbrug een ideale combinatie van wonen en werken, met prachtig uitzicht op rivier de Berkel. Op loopafstand van het NS-station en van de binnenstad van Lochem!

Heeft u vragen over de bedrijfslocaties, dan staat bedrijfscontactfunctionaris Cor Bernard u graag te woord, telefoon (0573) 28 92 22.

Meer informatie: c.bernard@lochem.nl

Gemeente Lochem